

06. Yabancı/İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde temel seviyede yazma becerisi değerlendirme ölçütlerine ilişkin puanlama anahtarı örneği¹

Damla OKYAY²

Meltem EKTİ³

APA: Okyay, D. & Ekti, M. (2024). Yabancı/İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde temel seviyede yazma becerisi değerlendirme ölçütlerine ilişkin puanlama anahtarı örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö14), 94-106. DOI: 10.29000/rumelide.1455117.

Öz

Yazma becerisi bir dili etkili, yetkin ve akademik olarak kullanabilmenin göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu becerinin geliştirilmesi kadar objektif bir şekilde değerlendirilmesi de zordur. Yazma becerisinin değerlendirilmesinde ölçütlerin net olarak belirlenmemesi, yazılı metinlerin değerlendiriciler tarafından farklı şekillerde puanlanmasına yol açabilmektedir. Yazma becerisinin değerlendirilmesinde analitik dereceli puanlama anahtarlarının kullanılması öğrencilerin yazılı metinlerini kapsamlı ve objektif bir şekilde değerlendirmek için önem arz etmektedir. Dil öğrenim sürecinin temelini oluşturan A1-A2 seviyelerinde öğretimin amacına hizmet eden, yazma becerisine ait unsurlar ve seviyeden beklenen yeterlikler dikkate alınarak hazırlanan dereceli puanlama anahtarlarının, değerlendirmede objektifliği sağlayacağı gibi öğretim sürecindeki eksiklikleri de ortaya koyarak bu sürecin verimini artırmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada temel seviyede yazma becerisinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere hazırlanacak dereceli puanlama anahtarlarında yer alması gereken ölçütlere dikkate çekilmiştir. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan çalışmanın desenini durum çalışması oluşturmaktadır. Elde edilen bilgiler betimlenerek yazma becerisi ve önerilen dereceli puanlama anahtarı kapsamında yorumlanmıştır. Alan yazın taramasında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni ve Türkçenin Yabancı Dil olarak Öğretimi Programı'ndaki temel seviye yazma kazanımlarının yanı sıra yabancı dil olarak Türkçe öğretim setlerindeki kazanımlar, Telc, Cambridge ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan dil merkezlerinde kullanılan puanlama anahtarları incelenmiştir. Bunlardan hareketle madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzundan öğretici görüşleri doğrultusunda her seviye için 4 puanlama ölçütü ve 20 alt ölçüt belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda yazma becerisinin değerlendirilmesinde

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu makale, "Yabancı/ İkinci Dil Olarak Türkçe Yazma Becerisinin Değerlendirmesinde Kullanılmak Üzere Ölçek Çalışması: A1-A2" adlı doktora tezi kapsamında üretilmiştir.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Etik İzni: Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından 11 Nisan 2023 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %4

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 20.01.2024-**Kabul Tarihi:** 20.03.2024-**Yayın Tarihi:** 21.03.2024; **DOI:** 10.29000/rumelide.1455117

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körlüme

² Öğr. Gör., Eskişehir Teknik Üniversitesi, Ortak Dersler Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı / Lect., Eskişehir Technical University, Department of Common Courses, Turkish Language and Literature (Eskişehir, Türkiye) damlaokyaysau@gmail.com, **ORCID ID:** 0000-0002-4975-6197, **ROR ID:** https://ror.org/00gcvq39, **ISNI:** 0000 0004 6881 4051 **Crossreff Funder ID:** 100018388

³ Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü / Assoc. Prof., Hacettepe University, Department of German Language and Literature (Ankara, Türkiye), meltemc@hacettepe.edu.tr, **ORCID ID:** 0000-0002-8353-1397, **ROR ID:** https://ror.org/04kwvgz42, **ISNI:** 0000 0001 2342 7339, **Crossreff Funder ID:** 501100005378

dereceli puanlama anahtarı kullanımının önemine değinilmiş ve yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde A1 seviyesinde kullanılmak üzere analitik dereceli puanlama anahtarı önerisi sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazma becerisi, dereceli puanlama anahtarı.

Scoring Key for the Assessment of Basic-Level Writing Skills in Teaching Turkish as a Foreign/Second Language⁴

Abstract

Writing skill is accepted as one of the indicators of using a language effectively, competently and academically. It is as difficult to develop this skill as it is to evaluate it objectively. The lack of clearly defined criteria for assessing writing skills may result in inconsistent scoring by evaluators. Hence, the use of analytical rubrics in evaluating writing skills is crucial for a comprehensive and objective assessment of students' written work. Moreover, these rubrics, tailored to include elements of writing skills and expected competencies of A1-A2 levels which form the foundation of language learning process, are thought to help to identify deficiencies in teaching process and contribute to overall efficiency of language education. In the study, the criteria that should be included in the development of graded scoring rubrics to assess basic-level writing skills are emphasized. The research, conducted using a qualitative research method, adopts a case study design. The obtained information is described, and writing skills are interpreted within the scope of the proposed graded scoring rubric. In the literature review of the field, the Common European Framework of Reference for Languages Text and the Basic Level Writing Attainments in the Turkish as a Foreign Language Teaching Program are considered, along with attainments in Turkish language teaching sets for foreign language learners, and scoring keys used in language centers that teach Turkish as a foreign language, such as Telc and Cambridge. Based on these, an item pool is created. In accordance with instructional opinions from the item pool, four scoring criteria and 20 sub-criteria are determined for each level. In the conclusion of the study, the importance of using rubrics in the assessment of writing skills was emphasised and an analytical rubric was presented as a sample suggestion to be used at A1 level in teaching Turkish as a foreign/second language.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, writing skill, rubric.

⁴ **Statement:** This article was produced within the scope of the doctoral dissertation titled "Scale Study to be Used in the Assessment of Writing Skills in Turkish as a Foreign/Second Language: A1-A2" within the scope of his doctoral thesis.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Approval: It was reviewed by the Hacettepe University Ethics Commission at its meeting on 11 April 2023 and found to be ethically appropriate.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 4

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 20.01.2024-Acceptance Date: 20. 03.2024-Publication Date: 21. 03.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1455115

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Dil öğretiminin temel amacı bireylerin dil becerilerini geliştirerek etkili iletişim kurmalarını sağlamaktır. İletişimin her evresinin sağlıklı işlemesi için dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bireyin yabancı/ikinci dilde sağlıklı bir iletişim kurabilmesini amaçlayan dil öğretimi, söz konusu becerileri geliştirmeyi hedeflemektedir. Dinleme/izleme ve okuma, alımlama becerileri; yazma ve konuşma ise üretme becerileridir. Bu becerilerden yazma; bir konudaki duygu, düşünce hayal, izlenim veya tecrübelerin dilin temel kurallarıyla belli bir plan çerçevesinde anlatılmasıdır (Göçer,2013). Isaacson'un belirttiği üzere yazma zihindeki düşünce ve duyguların bilinç düzeyine çağrılarak organize edilmesi gibi bir üst düzey beceriyi gerektirdiğinden (aktaran Karatay & Ekinci, 2019) bireylerin düşünce geliştirme, anlama, öğrenme veya problem çözme gibi zihinsel süreçleri bu aşamada kazanabildiği söylenebilir. Her ne kadar bu süreç karmaşık bir izlenim oluştursa da sistemli bir yazma becerisi kazanımı bu zihinsel süreçlerin de sağlıklı bir şekilde organizasyonunu sağlayacaktır. Bu nedenle yazmanın edinim şeklinde değil kurallı, formal bir çerçevede kazandırılması gerekmektedir. Belirtilen bu açıklamalardan hareketle yazma becerisinin öğrenilmesi için bilişsel, psikomotor düzeyde gelişmişlik ve planlanmış bir eğitim öğretim süreci gerektiği anlaşılmaktadır. Ayrıca söz varlığı, dil yapıları, art alan bilgisi, deneyimler, yazım noktalama gibi birçok unsur da bu becerinin kullanılmasında aktif rol oynamaktadır. Öğrenci ana dilinde yazarken sözcük seçme ve dil bilgisi kurallarını uygulamada zorlanmayabilir fakat yazılacak konuya ilişkin ön bilgilerinin olmaması yazılı bir metin oluşturmayı zorlaştırabilir. Yabancı dilde ise öğrenci yazılacak konu hakkında bilgi sahibi olsa dahi bilgilerinin ifade edecek sözcükleri bilemeyebilir. Bunun yanında dil bilgisi, plan, yazım ve noktalama açısından yeterli değilse bu durum yazılı bir metin ortaya koymasını güçleştirecektir (Yıldırım & Nurlu, 2016). Ana diliyle birlikte yabancı/ikinci dilde de kişisel, toplumsal, mesleki ve eğitim ihtiyaçlarından dolayı yazma becerisinin yetkin kullanımı bir gerekliliktir. Bu sebeple planlanmış bir eğitim öğretim sürecinde yazmanın öğretilmesi ve geliştirilmesi önemlidir. İyi planlanmış bir yazma süreciyle öğretilen dil yapıları ve yeni sözcüklerin pekiştirilmesi sağlanır, üst düzey düşünme becerileri geliştirilerek öğrencilerin üretkenliği desteklenir ve bilgilerin kalıcılığı sağlanır. Yazma becerisinin geliştirilmesi için yazmaya hazırlık, yazma amacını belirleme, amaca uygun yöntem seçme, konuyu sınırlandırma, dikkatini yoğunlaştırma ile yazım ve noktalama kurallarını kavrama ve uygulama üzerinde durulmalıdır (Yorgancı & Baş, 2021). Öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesinde, yazma yeterliklerinin belirlenmesinde, öğretim sürecinin planlamasında, veriminin tespit edilmesinde ölçme-değerlendirme çalışmalarının da önemi büyüktür. Öğrencilerin yazılı anlatım ürünlerini çeşitli boyutlarda tek tek değerlendirmeye olanak sağlayan ölçme-değerlendirme araçlarıyla yapılması önemlidir (Bilican Demir & Yıldırım, 2019). Yazma becerisini ölçmede dereceli puanlama anahtarlarının kullanımı sağlıklı bir değerlendirme yapılabilmesi için gereklidir. Öğretim sürecinin sonunda öğrenciden beklenen performansı farklı boyut ve düzeylere bölerek değerlendiren (Sezer, 2005) dereceli puanlama anahtarlarının zor ve karmaşık bir beceri olarak değerlendirilen yazma becerisinin değerlendirmesinde kullanılması öğrencilerin seviyelerinin objektif bir şekilde tespit edilmesine, dil yanlışlarının görülmesine, düzeltilmesine ve öğretim programının yeniden düzenlenmesine fırsat oluşturur.

Problem durumu

Yazma becerisinin geliştirilmesi kadar ölçülmesi de zordur. Yazma çok katmanlı bir dil becerisi olduğu için ölçme ve değerlendirme sürecinde birçok faktör dikkate alınmalıdır. Bu doğrultuda değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Yazma becerisinin çeşitliliği ve karmaşıklığı nedeniyle ölçme ve değerlendirme sürecinde objektiflik geri planda kalarak güvenilirliği zedeleyebilmektedir. Yazılı

metinlerin değerlendirilmesi öznel bir yaklaşımı içermektedir. Değerlendiricinin beklentileri yazılı metinlerin değerlendirmesini etkileyebilmekte aynı yazılı metin başka değerlendiriciler tarafından farklı değerlendirilebilmektedir. Diğer yandan yazma becerisini değerlendirmek birçok ölçütü kullanmayı gerektirir. Dil bilgisi kullanımı, sözcük bilgisi, konunun içeriğinin açık ve anlaşılır olması, yazılı metnin uzunluğu, anlatım becerisi gibi birçok bağlam ölçütü olarak değerlendirilmektedir. Her bir ölçütün objektif ve dengeli bir şekilde değerlendirilmesi geri bildirimde öznel olmayı engeller. Objektif bir değerlendirmeye ulaşılması için dereceli puanlama anahtarı geliştirilmesi yabancı/ikinci dil öğretiminin başarı ile sonuçlanması için önemlidir.

Ayrıntılandırılarak hazırlanmış bir dereceli puanlama anahtarının geliştirilerek öğrenciye bildirilmesi öğrencinin performansının nelere göre değerlendirileceğini bilmesi açısından önemlidir. Ayrıca dereceli puanlama anahtarı ile öğretici objektif bir değerlendirme yapabilmesinin yanında hedef kitlesinin eksiklerini tespit ederek öğretim programını yeniden düzenleyebilecektir. Süreç içerisinde öğrencinin eksiklerinin tamamlanmasına yardımcı olacak etkinliklerin geliştirilmesinin yazma becerisinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yabancı/ ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışmaları incelendiğinde çalışmaların sınırlı düzeyde olduğu ve genellikle ileri seviye odaklı olduğu görülmektedir. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Ali Özasan (2018) tarafından “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Suriyelilerin Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma” adlı yayımlanmamış doktora tezinde Suriyeli C1 seviyesindeki öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımlarındaki hataların tespiti için C1 seviyesinde dereceli puanlama anahtarı hazırlanarak öğrencilerin yazılı anlatımları bu puanlama anahtarıyla puanlanmıştır. Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Nevin Kahveci (2022) tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirilme Çalışması” adlı yüksek lisans tezinde yazma becerisinin değerlendirilmesine yönelik dereceli puanlama anahtarı örnekleri sunulmuştur. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde Ali Osman Durmuş (2022) tarafından “Dereceli Puanlama Anahtarına Dayalı Geribildirim Türkenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Etkisi” adlı yayımlanmamış doktora tezinde çözümleyici dereceli puanlama anahtarı geliştirilmiştir. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Emre Bayrakdar (2023) tarafından “Uluslararası Öğrencilerin Türkçe Akademik Yazma Becerilerine Yönelik İhtiyaç Analizine Dayalı Ölçme Aracı Geliştirilmesi” adlı yayımlanmamış doktora tezinde uluslararası öğrencilerin Türkçe akademik yazma becerilerini değerlendirmek üzere dereceli puanlama anahtarı hazırlanmıştır. Yorgancı ve Baş (2021) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Yazma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması” adlı makalelerinde B1 düzeyi için analitik dereceli puanlama anahtarı örneği, Harmankaya, Sallabaş ve Toker (2022) ise “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten ve Öğrenenler İçin A2 Düzeyi Yazma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması” adlı makalelerinde A2 düzeyi için dereceli puanlama anahtarı örneği sunmuşlardır.

Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan puanlama anahtarlarının genellikle bütüncül (holistik) puanlama anahtarları olması, seviye kazanımları dikkate alınarak seviyelere göre ayrılmış dereceli puanlama anahtarlarının sınırlı olması problem arz etmektedir. Dolayısıyla Telc, Cambridge yazma becerisini değerlendirme ölçütleri, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi merkezlerinde kullanılan puanlama anahtarları, Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi temel seviye yazma kazanımları, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi setleri yazma becerisi kazanımlarından hareketle yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde temel seviyede yazma becerisinin değerlendirilmesinde

kullanılmak üzere ayrıntılı bir analitik dereceli puanlama anahtarı hazırlamak mümkün müdür? sorusu araştırmanın problem sorusunu oluşturmaktadır.

Amaç

Temel seviyede yazma becerisini değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarı kullanımının öneminin fark edilmesi, öğretim amacına hizmet eden ayrıntılı bir değerlendirme anahtarının geliştirilip kullanılması değerlendirmede objektifliği sağlayacağı gibi öğretim sürecindeki eksiklikleri ortaya koyacak, öğrencinin yazma gelişimine katkı sağlayacak dolayısıyla öğretim sürecinin verimini artıracaktır. Bu bağlamda çalışmanın amacı temel seviyede dereceli puanlama anahtarı kullanımının önemini ortaya koymak, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde temel seviyede kullanılmak üzere analitik dereceli puanlama anahtarı önerisi sunmaktır.

Yöntem

Bir problem veya konunun derinlemesine keşfedilmesi gerektiğinde nitel araştırmalar kullanılmaktadır (Creswell, 2021). Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni çoklu bilgi kaynaklarıyla, dokümanlarla, literatür taramasıyla detaylı ve derinlemesine bilgi toplanarak durum betimlemesi yapılan araştırmalardır (Creswell, 2021). Durum çalışması; araştırma sorularının belirlenmesi, verilerin toplanması ve analizi, veriler arasında bağlantılar kurulması ve bilgilerin yorumlanarak betimlenmesi olarak basamaklanır (Yin, 1994). Araştırmada yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinde var olan ölçütlerin temel seviye için nasıl sınırlandırılabilceği, yazma becerisinde temel seviye kazanımları odaklı hazırlanacak analitik dereceli puanlama anahtarlarında puanlama ölçütlerinin ve alt ölçütlerin neler olabileceği sorularına cevap aranmaktadır.

Bu doğrultuda çalışmanın geçerliliğinin artırılması için literatür taraması yapılmış, hedef olgular hakkındaki bilgiler kaynaklardan toplanıp betimlenerek analiz yoluna gidilmiştir. Yabancı/ikinci dil öğretimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanlarında yazma becerisinin dereceli puanlama anahtarlarıyla değerlendirilmesi ile ilgili Telc, Cambridge ve yabancı dil olarak Türkçe öğretim merkezlerinde kullanılan puanlama anahtarlarına bakılmıştır. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'ndaki temel seviye yazma kazanımlarının yanı sıra Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretimi, Yedi İklim, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setlerindeki yazma kazanımları ve etkinlikleri incelenmiştir. Var olan ölçütler ve seviyeden beklenen kazanımlardan hareketle madde havuzu oluşturulmuş madde havuzundan öğretici görüşleri doğrultusunda her seviye için 4 puanlama ölçütü ve 20 alt ölçüt belirlenmiştir. Puanlama ölçütleri için ölçme değerlendirme uzmanı ile puanlama stratejileri belirlenmiş, ayrıntılı performans düzey tanımları yazılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere A1-A2 seviyelerinde analitik dereceli puanlama anahtarı önerisi ortaya konmaya çalışılmış ancak çalışmada örnek olarak sadece A1 seviyesine ilişkin puanlama anahtarına ek olarak yer verilmiştir.

Dil seviyesinin tespitinde dereceli puanlama anahtarının önemi

Günümüz eğitim sisteminde, öğrencilerin dil becerilerini değerlendirmek ve geliştirmek amacıyla çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Yazma becerisi, öğrencilerin düşüncelerini açıkça ifade etmeleri, cümleler ve paragraflar arasında mantıklı bir bütünlük oluşturmaları ve bilgiyi etkili bir şekilde aktarmaları açısından karmaşık ölçütleri olan beceridir. Bu noktada, yazma becerisinin değerlendirilmesinde

dereceli puanlama anahtarının kullanılması öğrencilerin gelişimlerini izlemek, motivasyonlarını artırmak; öğretim programının eksiklerini tespit edip iyileştirilmesine katkı sağlamak gibi birçok açıdan önem taşımaktadır. Dereceli puanlama anahtarları öğrenci performanslarının öğretici tarafından değerlendirilmesinin yanında öğrencilere yazma metinlerinin hangi ölçütlere göre değerlendirileceği ve performanslarının hangi puana karşılık geleceği hakkında da bilgi vermektedir (Kutlu vd., 2010). Dereceli puanlama anahtarları genellikle belirli bir görev için kriterleri listeleyen ve mükemmelden zayıfa değişen kalite düzeylerini tanımlayan belgedir (Andrade, 2001). Dereceli puanlama anahtarları öğrencilerin çalışmalarının hızlı ve verimli bir şekilde değerlendirilebilmesi için öğretmenlere yardımcı olmaktadır. Dereceli puanlama anahtarları, öğrenmeyi ve karmaşık düşünme becerilerinin gelişimini destekleyen, doğru kullanıldığında öğrenme ve değerlendirme amaçlarına hizmet eden öğretim araçlarıdır (Andrade, 2000). Dereceli puanlama anahtarları öğrencilerin zayıf ve güçlü yönleri hakkında ayrıntılı geri bildirimler sunmaktadır (Mertler,2001). Ana dilinde ve yabancı dilde bireyin yazılı anlatımındaki hatalarını kendisinin tespit etmesi güç olduğu için bir başkası tarafından geri bildirim verilmesi önem arz etmektedir (Göktaş & Aksak Gönül, 2022). Sunulan geri bildirimler öğrencilerin dil gelişimindeki eksiklerini fark ederek bu eksikleri tamamlamalarına ve böylece yazma becerilerini geliştirmelerine imkân tanımaktadır. Öğreticilerin dereceli puanlama anahtarları vasıtasıyla aldıkları geri bildirimler ise öğrencilerin eksiklerine yönelik etkinlik geliştirmelerine ve öğretim programını düzenlemelerine katkı sunmaktadır.

Dereceli puanlama anahtarlarında ölçütlerin ve performans tanımlarının açık ve net bir şekilde ortaya konulması objektif değerlendirmelere ulaşılmasına imkân tanıdığı için (Güneş & Kılıç, 2016) farklı kurumlar arasındaki değerlendirmelerin de daha tutarlı ve karşılaştırılabilir olmasını sağlayacaktır.

Yazma performansının değerlendirilmesinde önemli bir unsur olan dereceli puanlama anahtarları (Knoch,2009) bütüncül (holistik) ve analitik dereceli puanlama anahtarları olarak ikiye ayrılmaktadır. Bütüncül dereceli puanlama anahtarları performans seviyesinde sınırlı açıklamalar içerirken analitik dereceli puanlama anahtarları farklı performans düzeylerine bölünmüş belirli ölçütlerle ilgili kesin ve özlü açıklamalar içermektedir (Luft, 1999). Bütüncül puanlama anahtarlarında öğrencinin gösterdiği performansın bütününe tek bir puan verilir ve her düzeydeki başarı için genel tanımlamalar bulunur. Analitik puanlama anahtarları ise öğrenci performansının çeşitli boyutlarındaki başarı düzeyleri hakkında detaylı bilgi sağlayan bir puanlama aracıdır. Analitik puanlama anahtarları bütüncül puanlama anahtarlarına kıyasla daha özelleştirilmiş, zengin ve ayrıntılı tanımlamalar yapabilir (Kutlu vd., 2010). Analitik dereceli puanlama anahtarlarının, birden fazla ölçütü içererek ayrıntılı bir puanlama imkânı sunmasından dolayı yazma becerisinin değerlendirilmesinde bütüncül ve analitik dereceli puanlama anahtarı kullanımıyla ilgili yapılan araştırmalar analitik puanlama anahtarlarının öğrenci seviyelerini belirlemede daha faydalı olduğunu göstermektedir (Çetin, 2011). Bu bağlamda daha detaylı sonuçlar vererek objektif bir değerlendirmeyi sağlayacağı için yazma becerisinin değerlendirilmesinde analitik dereceli puanlama anahtarlarının kullanılmasının uygun olacağı söylenebilir.

Dereceli puanlama anahtarı geliştirme süreci ve ölçütler

Yazma görevlerinin güvenilir bir şekilde değerlendirilebilmesi için amaca hizmet eden seviyeye uygun ölçme ve değerlendirme araçları hazırlanmalıdır. Puanlayıcının yazma kâğıdını hangi ölçütlere göre puanlayacağını bilmesine imkân tanıdığı için yazma becerisinin değerlendirilmesinde kullanılacak en güvenilir değerlendirme aracı (Boylu, 2019) olarak kabul edilen analitik dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanma süreçlerine yönelik Popham (1997) dereceli puanlama anahtarlarının

değerlendirme ölçütü, ölçüt tanımlayıcıları ve puanlama stratejisinden oluşması gerektiğini ifade etmektedir. Andrade (2001)'e göre ise dereceli puanlama anahtarı hazırlanırken dereceli puanlama anahtarının amacı ve türü belirlenmeli, ölçüt ve alt ölçütler belirlendikten sonra performans düzeyleri tanımlanmalı ve dereceli puanlama anahtarı gözden geçirilmelidir. Mertler (2001)'e göre ise analitik dereceli puanlama anahtarları hazırlanırken: Öncelikli olarak amaç belirlenir ardından öğrenici performanslarında aranılan ölçütler saptanır. Her bir ölçüt için en yüksekte en düşüğe doğru performans düzeyleri ayrıntılı bir şekilde tanımlanır. Puanlama anahtarı gözden geçirilir. Dolayısıyla araştırmacıların ortak görüşlerine göre yazma becerisi için oluşturulacak analitik puanlama anahtarlarının hazırlanmasında en önemli ve ilk hususlardan biri, net ve ölçülebilir ölçütlerin bulunmasıdır. Güvenirliği yüksek bir dereceli puanlama geliştirmek istendiğinde, ölçütlerin açık ve anlaşılır olmasının yanı sıra ölçülmesi gereken kriterin birbirinden farklı olması ve birbirini kapsamaması önem arz eder (Parlak & Doğan, 2014). Ölçütlerin belirlenmesi aşamasında seviyeden beklenen yeterlikler ve yazma becerisine ait unsurlar göz önüne alınmalıdır.

Yazma becerisinin değerlendirilmesinde dil bilgisi, sözcük bilgisi, yazım, içerik ve organizasyon gibi temel ölçütler değerlendiriciye rehberlik eder. Ülper (2020), analitik puanlama anahtarlarında öğrenici metinlerinin içerik, düzenleme, dil kullanımı, yazım ve noktalama gibi alt beceri alanlarına ayrılarak her bir alt beceri alanı için belirlenen ağırlık düzeylerine göre ayrı ayrı puanlaması gerektiğini ifade eder. Weigle (2002) değerlendirmenin amacına bağlı olarak ölçüklerin içerik, organizasyon, sözcük bilgisi, dil bilgisi, mekanik (yazım ve noktalama) gibi ölçütlere göre derecelendirebileceğini; yabancı/ikinci dil öğretiminde yazma becerisinin değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılan Jacobs ve arkadaşları tarafından geliştirilen dereceli puanlama anahtarının içerik, düzenleme, sözcük, dil kullanımı ve mekanik (yazım ve noktalama) olmak üzere beş ölçüte göre değerlendirme yaptığını belirtir.

Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirmek için hazırlanan dereceli puanlama anahtarlarına bakıldığında Harmankaya, Sallabaş ve Toker'in (2022), A2 düzeyi için hazırladıkları dereceli puanlama anahtarında başlık, plan ve içerik, dil ve anlatım, kelime hazinesi, yazım, noktalama ve dil bilgisi puanlama ölçütlerine ve bunların alt ölçütlerine yer verdiği görülmüştür. Yorgancı ve Baş (2021) ise, B1 düzeyi için hazırladıkları dereceli puanlama anahtarında düzenleme ve içerik, dil ve anlatım, kelime hazinesi, yazım ve dil bilgisi puanlama ölçütleri ve bunların alt ölçütlerine yer vermiştir.

Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirmek için kullanılacak analitik puanlama anahtarları oluşturulurken dereceli puanlama anahtarı geliştirme aşamasında sunulan adımlar ve değerlendirilmesi yapılacak beceriye yönelik yeterliklere dikkat edilmesi gerekmektedir.

Yabancı/ ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde A1-A2 seviyesinde dereceli puanlama anahtarında yer alacak ölçütlerle ilgili öneriler

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi için bir dereceli puanlama anahtarı geliştirmek isteniyorsa yazma unsurları ve aşamaları, dereceli puanlama anahtarının hangi seviye için hazırlandığı ve bu seviyede hangi yeterliklerin kazandırılması gerektiğine dikkat edilmelidir. Bağcı (2013) etkili bir yazılı anlatımın konu, plan, sözcük, cümle, paragraf, başlık gibi yazılı anlatım unsurlarının özelliklerini taşıması; sözcüklerin cümlelere, cümlelerin paragraflara, paragrafların da düzenlenerek paragraf üstü birimlere dönüştürülmesi gerektiğini ifade eder. Tiryaki (2013), yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitiminin aşamalarını alfabe, sözcük öğretimi, cümle öğretimi, paragraf öğretimi, metin öğretimi olarak sıralar.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni temel seviye için yazma becerisi kazanımlarını: “Kendisi, ailesi, hayat şartları, eğitim durumu, şimdiki ya da önceki mesleği hakkında basit cümleleri yazabilir. İnsanlar hakkında kısa, basit, hayali özgeçmişler ve basit şiirler yazabilir. Otel kayıt formu, özgeçmiş formu, tebrik kartı, kısa mektup ve mailler yazabilir. Kısa, basit ve kalıplaşmış notlar alabilir. “Ama”, “çünkü” ya da “ve” gibi bağlaçlar kullanarak cümleler yazabilir.” şeklinde ifade eder. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni dil öğrencilerinin dille ilişkili bildirişimsel yeterlikleri kullandıklarını belirtir (2013). Bildirişimsel yeterlikleri; dilbilgisel yeterlikler, toplumdilbilgisel yeterlikler, edimsel (pragmatik) yeterlikler olarak tanımlar (TELC, 2013). Dilbilgisel yeterliklerde sözlüksel yeterlik, dilbilgisel yeterlik, anlambilgisel yeterlik, sesbilimsel yeterlikler yer alırken toplumdilbilgisel yeterliklerde sosyal ilişkilerin dilsel göstergeleri, nezaket kuralları, deyimler, deyişler, alıntılar, atasözleri, kesit dil farklılıkları, değişkeler (sosyal, yöresel, etnik vb.), pragmatik yeterliklerde ise söylem yeterliği ve işlevsel yeterlikler yer alır (TELC,2013).

A1-A2 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğretim kitapları incelendiğinde öğrencinin şimdiki zaman öğretimiyle günlük rutinlerini, geçmiş zaman öğretimiyle anılarını, gelecek zaman öğretimiyle gelecek planlarını, isim cümleleri öğretimiyle kendisini ailesini, yakın çevresini betimlemesini sağlayacak etkinliklere yer vererek Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni kazanımlarını desteklediği ve bildirişimsel yeterlikleriyle uyumlu olduğu görülmektedir.

Ülper (2020), öğretim programının hedeflerine ve öğrenci düzeylerine bağlı olarak ölçütlerin ve ölçütlerin puanlama stratejilerinin değişebileceğini ifade etmektedir. Bu bağlamda A1-A2 seviyesinde yukarıda bahsedilen yazma unsurları ve aşamaları, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni kazanımları ve ona uygun olarak hazırlanan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi setleri dikkate alınarak hazırlanacak dereceli puanlama anahtarında puanlama ölçütleri dil bilgisi, sözcük bilgisi, yazım ve noktalama, organizasyon olarak belirlenerek her puanlama ölçütünün alt ölçütleri belirlenip performans düzeyleri tanımlanmalıdır.

Dil Bilgisi

Alt Ölçütler

Söz Dizimi

Ek Kullanımı

Şahıs eki kullanımı

Hâl eki kullanımı

İyelik ve ilgi eki kullanımı

Çokluk eki kullanımı

Kip ve zaman eklerinin kullanımı

“-DAn önce/sonra, -DAn -A kadar, -DAn beri, -Dır, -II/-sIz, -ki” gibi seviyesinden beklenen eklerinin yapıların doğru kullanımı.

Tablo 2 A1 Seviyesi Dil Bilgisi Puanlama Ölçütleri

Dil bilgisi, dilin ses, biçim ve söz dizimi yapılarına ait kurallarını içerir. Dil bilgisi öğretimi dile ilişkin yanlışların azalmasına, dört temel dil becerisinin kazandırılmasına ve bir yabancı dilin daha rahat öğrenilmesine hizmet eder (Barın&Demir, 2008). Öğrencinin dil bilgisi kurallarına hâkim olması duygu, düşünce ve tecrübelerini hedef dilin kurallarına uygun bir şekilde ifade edebilmesine olanak

sağlar. Kurt (2016), dil bilgisinin tüm dil becerilerini kuşatan bilgi ve kurallar bütünü olmakla birlikte özellikle yazma becerisini destekleyecek bir arka plan oluşturduğunu ifade eder. Bu bağlamda dilin etkili bir şekilde kullanılmasına yardımcı olan dil bilgisi puanlama ölçütünün alt ölçütleri olarak söz dizimi ve A1-A2 seviyesinde öğretimi yapılan eklerin kullanımı yer almalıdır. A1-A2 seviyesi yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin dil gelişimlerini inşa edecekleri dilin temel kurallarıyla karşılaştıkları seviyedir. “Şahıs ekleri, ilgi ve iyelik ekleri, çokluk eki, şimdiki zaman, emir kipi” gibi eklerin öğretimi A1 seviyesinde yapılmaktadır. Bu nedenle dil bilgisi puanlama ölçütünün alt ölçütleri olarak bu eklerin kullanımı dereceli puanlama anahtarında bulunmalıdır. A2 seviyesinde kip, zaman ekleri çeşitlenmekte ve basit düzeyde birleşik cümle yapıları öğretilmektedir. Bu nedenle A1 seviyesinden farklı olarak A2 seviyesinde öğretimi yapılan dil bilgisi kuralları dereceli puanlama anahtarında alt ölçüt olarak dikkate alınmalıdır.

Sözcük Bilgisi

Alt Ölçütler

Sözcük seçimi

Bağlaç ve edat kullanımı

Tablo 3 A1 Seviyesi Sözcük Bilgisi Ölçütleri

Yabancı/ikinci dil öğrenirken sözcük bilgisi büyük bir öneme sahiptir. İyi bir sözcük bilgisi dil becerilerinin gelişiminde, başarılı bir iletişimde önemli bir rol oynar. Sözcük çeşitliliği, sözcüklerin doğru anlam ve bağlamda kullanımı yazılı ifadeyi güçlendirir. Bu bağlamda sözcük bilgisi puanlama ölçütünün alt ölçütü olarak sözcük seçimine yer verilmelidir. Sözcük seçimi içerisinde temaya, bağlama ve anlama uygun sözcüklerin seçimi ve seçilen sözcükleri doğru anlamda kullanma ile temel bağlaçları ve edatları kullanma yer almalıdır. Seviyeler ilerledikçe öğrencilerin sözcük bilgilerinde artış beklenir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni öğrencilerin seviyelerine göre sözcük bilgilerine ilişkin A1 seviyesi için “Bazı somut durumlara ilişkin tek sözcük ve sözcük öbeklerinden oluşan temel bir sözcük bilgisine sahiptir.”, A2 seviyesi için “Alışılmış durumlarda ve alışılmamış konularda günlük işleri halledebilmek için yeterli sözcük dağarcığına sahiptir.” ifadelerini kullanır (2013). A1 seviyesinde somut durumlar için kelimelerin temel anlamlarından oluşan bir sözcük bilgisine sahip olan öğrencilerin, A2 seviyesinde sözcük bilgilerini genişletip yazılı anlatımlarında ikilemelere, pekiştirmelere, deyim ve kalıp ifadelerle, sözcüklerin eş anlamlılarına yer vermeleri beklenir. Bu nedenle A2 seviyesinde hazırlanacak dereceli puanlama anahtarında sözcük bilgisinin alt ölçütleri belirlenirken bu hususlara da dikkat edilmelidir. A1 seviyesinde “ve, ama, ya da ile, çünkü...” gibi temel düzeyde bağlaç ve edat kullanımı bilgisine sahip olan öğrencilerin A2 seviyesinde” fakat, bu yüzden, bu sebeple, ya... ya, ne.. ne, hem.. hem...” gibi bağlaç kullanımını çeşitlendirmesini bağlama uygun olarak öğrendiği bağlaçları kullanması beklenir. Ayrıca gereksiz sözcük tekrarlarına yer vermemek, metni fiillerin, bağlaç ve edatların eş anlamlarıyla zenginleştirmek sözcük seçiminin bir diğer alt ölçütü olarak yer alabilir.

Yazım ve Noktalama

Alt Ölçütler

Yazım

Sözcüklerin doğru yazımı

Büyük-küçük harf kullanımı

Noktalama

Noktalama işaretlerinin doğru kullanımı

Tablo 4 A1 Seviyesi Yazım ve Noktalama Ölçütleri

A1 seviyesinde “ünlü uyumu, ünsüz sertleşmesi, ünsüz yumuşaması, ünlü düşmesi, daralma” gibi yazım hatalarına sebebiyet verecek kuralların/ses olaylarının öğretimi yapılır. Bu kuralların öğrenciler tarafından ne ölçüde kazanıldığı yazılı performanslarında görünür hâle gelir. Yazım ve noktalama kurallarının iletişimde netlik ve anlaşılabilirlik sağlayabilmek için önemli olduğu, sözcüklerin doğru yazımı ve noktalama işaretlerinin doğru kullanımının metni okunabilir ve anlaşılır kıldığı göz önüne alınarak yazım puanlama ölçütünün alt ölçütleri olarak sözcükleri hatasız yazmak, ses olaylarına bağlı değişikliklerde yazım hatası yapmamak ve büyük/küçük harf kullanımlarına yer verilmelidir. Noktalamanın alt ölçütü olarak temel noktalama işaretlerini yerinde ve doğru kullanması yer almalıdır. A2 seviyesinde, A1 seviyesinden farklı olarak öğrencilerin tırnak işareti, iki nokta kullanımı gibi noktalama işaretlerini çeşitlendirmesi ve gerekli durumlarda kullanması beklenir. Bu sebeple A2 seviyesinde hazırlanacak dereceli puanlama anahtarında bu husus dikkate alınmalıdır.

Organizasyon

Alt Ölçütler

Metin Planı

Metne uygun başlık oluşturma

Metne uygun giriş yazma

Metni uygun ifadelerle geliştirme

Metne uygun sonuç yazma

Yönergeye istenen sözcük sayısında yazma

Metin türünün gerektirdiği biçim özelliklerine yer verme

İçerik ve Anlatım

Metnin yönergede verilen konu ile ilişkili olması

Metin dilinin açık ve anlaşılır olması

Tablo 5 A1 Seviyesi Organizasyon Ölçütleri

Yazma planının bulunması, metne uygun bir başlık belirleyebilme, metne uygun bir giriş yapabilme giriş ile bağlantılı olarak metni ayrıntılandırabilme, konudan kopmadan yazarak metni uygun bir şekilde sonlandırabilme temel seviyeden itibaren öğrencilere kazandırılması gereken önemli unsurlardır. Hedef dilde metin oluşturabilme stratejilerine hâkim olan öğrenci ilerleyen düzeyde bahsedilen hususlara yönelik daha az hata yaparak uzun metinleri yazmada ve organize etmede daha az zorlanacaktır. Tüm bu sebeplerden dolayı organizasyon puanlama ölçütü metin planı, içerik ve anlatım ölçütlerinden oluşmalıdır. Başlık bir metnin içeriği hakkında ip ucu verir. Bu nedenle hem A1 hem A2 dereceli puanlama ölçütlerinde metin planının alt ölçütü olarak başlık bulunmalıdır. Metnin planı, alt ölçütlerinden olan giriş, gelişme ve sonuçta öğrencilerden metne uygun bir giriş yapmaları, metnin konusunu detaylandırarak gelişme bölümünü tamamlamaları ve metni uygun bir sonuç cümlesi ile bağlamaları beklenmektedir. Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yer alan cümleler arasında ve eğer paragraflardan oluşan bir metin yazıldıysa paragraflar arasında da anlamlı bağlantılar ve geçişler kurulması gerekmektedir. İstenen kelime sayısının altında bir metnin oluşturulması değerlendirmeyi zorlaştıracağından yabancı/ ikinci dil sınavlarında genellikle yazma metinleri için bir kelime sınırı konulmaktadır. Bu nedenle yönergede istenen sözcük sayısının belirlenmesi ve alt ölçütlerde bu hususa

yer verilmesi önemlidir. Temel seviyede Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni 'ne göre (MEB, 2021) A1 seviyesindeki bir öğrenciden her biri basit düzeyde olmak üzere mektup, tebrik kartı, e-posta, kayıt formu, anı, gezi planı gibi kişisel hayatı konu alan metinler yazması beklenirken bunlara ek olarak A2 seviyesinde kısa masal, hikâye, hayali biyografiler ve basit şiirlerden oluşan metin türlerinde yazması beklenir. Hazırlanacak dereceli puanlama anahtarlarında seviyeye uygun olarak seçilmiş türe göre metnin oluşturulması alt ölçüt olarak yer almalı, metin türünün özellikleri dikkate alınarak değerlendirme yapılmalıdır. Öğrenciler çoğu kere yazma sınavlarında yönergede istenilen konunun dışında yazabilmekte ya da konu dışına çıkabilmektedirler. Yanlış kelime kullanımı, eklerin gereksiz kullanımı, noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı ya da kullanılmaması cümleler ve paragraflar arasında bağlantı olmaması gibi birçok husus metnin dilinin açık ve anlaşılır olmasını engelleyebilmektedir. Bu bağlamda içerik ve anlatım puanlama ölçütlerinin alt ölçütleri olarak yazma metninin yönergede istenilen konuyla ilişkili olması ve metnin dilinin açık ve anlaşılır olması yer almalıdır.

Sonuç ve öneriler

Yazma becerisine ilişkin günümüze kadar ölçme ve değerlendirme kapsamında çalışmalar yapılmıştır. Ölçek ya da puanlama anahtarı şeklinde tanımlanan bu çalışmaların ortak amacı becerideki kriterleri karşılayabilmektir. Bu bağlamda dil bilgisinden sözcük seçimine, cümle kurulumundan yazım kurallarının kullanıma, metin planı oluşturabilmeye kadar birçok unsur önem taşımaktadır. Bu durumda ölçek ya da puanlama anahtarını hazırlayan değerlendircinin de bunlara hâkim olması beklenir. Temel seviyede, kazanımlara uygun hazırlanmış ölçme değerlendirme araçlarıyla öğrencinin becerisinin ölçülüp değerlendirilmesi onun ilerleyen seviyelerde daha başarılı yazma metinleri oluşturmasına olanak sağlayacaktır. Böylece ilerleyen seviyelerde ortaya çıkacak; yazma kaygısı başta olmak üzere dil bilgisel, söz dizimsel hatalar, yazım ve noktalama, metin oluşturmaya yönelik hatalar en aza indirilmiş olacaktır.

Öğretim programının amacına hizmet eden seviye kazanımlarına uygun hazırlanan analitik dereceli puanlama anahtarları yazının (dil bilgisi, sözcük bilgisi, yazım ve noktalama, organizasyon gibi) farklı yönlerini detaylı bir şekilde değerlendirme imkânı sunmaktadır. Öğrenci gelişiminin takibini sağlamaktadır. Değerlendirme aşamasında puanlama anahtarı kullanılmaması öğrencinin farklı değerlendiricilerden farklı notlar almasına ve seviyeler arasında tutarsızlıklar ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir. Analitik dereceli puanlama anahtarları objektif ve güvenilir bir değerlendirme ortaya koyarak değerlendiriciler ve dil merkezleri arasındaki ortaya çıkabilecek puanlama farkını en aza indirebilecektir.

Dereceli puanlama anahtarlarının değerlendirme sürecine sağlayacağı katkılar hususunda kurumların ve öğretmenlerin farkındalıklarının artmasının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yukarıda bahsedilen tüm nedenlerden dolayı yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde yazma yeterliğini görebilmek ve yazma performansını değerlendirmek için seviyelerin yazma yeterlikleri dikkate alınarak hazırlanan analitik dereceli puanlama anahtarlarının kullanımı yaygınlaştırmalıdır. Bu doğrultuda bu çalışmada temel seviyede yazma becerisinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere A1 seviyesi analitik dereceli puanlama anahtarı örneği ek olarak sunulmuştur.

Kaynakça

- Andrade, H. G. (2000). Using rubrics to promote thinking and learning, *Educational leadership*, 57 (5), 13-18.
- Andrade, H. G. (2001). The effects of instructional rubrics on learning to write. *Current Issues in Education*, 4(4), 1-28.
- Bağcı, H. (2013). Yazılı Anlatım ve Unsurları. Özbay, M. (Ed.), *Yazma eğitimi içinde* (s. 89-128). Ankara, Pegem Akademi.
- Barın, E. & Demir, C. (2008), *Türk dil bilgisi 2: Biçim Bilgisi*. Ankara, Öncü Kitap.
- Bayraktar, E. (2023). Uluslararası Öğrencilerin Türkçe Akademik Yazma Becerilerine Yönelik İhtiyaç Analizine Dayalı Ölçme Aracı Geliştirilmesi (yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Bilican Demir, S. & Yıldırım, Ö. (2019). Yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi için dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 457-473. doi: 10.9779/ pauefd.588565
- Boylu, E. (2019). Kuramdan uygulamaya yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme. Ankara, Pegem Akademi.
- Creswell, J.W. (2021). Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Cambridge, (20.01.2023), Assessing writing for Cambridge English qualifications: A guide for teachers, https://www.cambridgeenglish.org/pl/Images/603898-cer-6647-v1c-jul20_teacher-guide-for-writing-a2-key-for-schools.pdf
- Çetin, Y. (2011). Reliability of raters for writing assessment: analytic—holistic, analytic—analytic, holistic – holistic. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 471-486.
- Durmuş, A. O. (2022). Dereceli Puanlama Anahtarına Dayalı Geribildirim Türkenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Etkisi (yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güneş, P. & Kılıç, D. (2016). Dereceli puanlama anahtarı ile öz, akran ve öğretmen değerlendirmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 39, 58-69.
- Göçer, A. (2013). Yazma çalışmalarını değerlendirilme. Özbay, M. (Ed.), *Yazma eğitimi içinde* (s. 199-240). Ankara, Pegem Akademi.
- Göktaş, B. & Aksak Gönül A. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin yazma becerisinde geri bildirim alışkanlıkları. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 124-147.
- Harmankaya, Özgün, M., Sallabaş, M.E., Toker, T. (2022). Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten ve öğrenenler için A2 düzeyi yazma becerisi dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (13): 511-524. DOI: 10.21733/ibad.1212818
- Kahveci, N. (2022). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirilme Çalışması (yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Karatay, H. ve Ekinci, Z. (2019). İşbirlikli yazmanın çok dilli öğrencilerin yazma becerisini geliştirmeye etkisi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1-17.
- Kurt, M. (2016). Türkenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisinin işlevi. Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, B. (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi Kuramlar- yöntemler-beceriler- uygulamalar içinde* (s. 261-266). Ankara, Pegem Akademi.
- Kutlu, Ö., Doğan, D., Karakaya, İ. (2010). Öğrenci başarısının belirlenmesi. Performansa ve portfolyaya dayalı durum belirleme. Ankara, Pegem Akademi.
- Knoch, U. (2009). Diagnostic assessment of writing: A comparison of two rating scales. *Language Testing*, 26(20), 275-304. DOI: 10.1177/0265532208101008

- Luft, J. A., (1999). Rubrics:Design and Use in Science Teacher Education. *Journal of Science Teacher Education*. 10 (2): 107-121.
- MEB. (2021). Diller için Avrupa ortak başvuru metni: öğrenme, öğretme ve değerlendirme- tamamlayıcı cilt. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı cilt.
https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/04144518_CEFR_TR.pdf adresinden 27 Kasım 2023 tarihinde erişilmiştir.
- Mertler, C. (2001). Designing scoring rubrics for your classroom. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 7(25).
- Özaslan, A. (2018). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Suriyelilerin Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma (yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Popham, W. J. (1997). What's wrong-and what's right-with rubrics. *Educational Leadership*, 55(2), 72-75.
- Sezer, S. (2005). Öğrencinin akademik başarısının belirlenmesinde tamamlayıcı değerlendirme aracı olarak rubrik kullanımı üzerinde bir araştırma, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18 (18), 61-69.
- Telc. (2013). Diller için Avrupa ortak öneriler çerçeve metni, öğrenim, öğretim ve değerlendirme. Almanya, Telc GmbH.
- Telc. (20.01.2023). A1 Türkçe Deneme Sınavı,
https://shop.telc.net/media/catalog/product/file/telc_turkce_a1.pdf
- Telc. (20.01.2023). A2 Türkçe Deneme Sınavı,
https://shop.telc.net/media/catalog/product/file/telc_turkce_okul_a2.pdf
- Tiryaki, E.N. (2013) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.
- Ülper, H. (2020). Yazılı metinleri ölçme ve değerlendirme. Bayat, N. (Ed.), *Yazma ve eğitimi içinde* (s. 159-174). Ankara, Anı Yayıncılık.
- Yunus Emre Enstitüsü (2015). Yedi iklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti A1, A2. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık.
- Yeni Hitit 1 yabancılar için Türkçe ders kitabı. (2011). Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yeni İstanbul uluslararası öğrenciler için Türkçe A1, A2 ders kitabı (2020). İstanbul, Kültür Sanat Basımevi.
- Yıldırım, M. ve Nurlu, M. (2016). Yazma gelişim dosyası uygulamasının yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma başarılarına etkisi. *Turkish Studies*, 11/14, 827-846. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9786>
- Yin, R. K. (1994). Discovering the future of the case study. *Method in evaluation research*. *Evaluation Practice*, 15(3), 283-290.
- Yorgancı, O. K., & Baş, B. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için B1 düzeyi yazma becerisi dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 9(1), 67-80.
<https://doi.org/10.35233/oyea.934684>
- Weigle, S. C. (2002). *Assessing writing*. Cambridge University Press.

Ek 1: Yabancı /İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde A1 seviyesi dereceli puanlama anahtarı örneği linki :

https://drive.google.com/drive/folders/1c24aEaSP-f1ki6in2drCctjwOojPr3FE?usp=drive_link